

Фінальний звіт (резюме)

Фонд розвитку жіночих та молодіжних ініціатив

Проект: “Розвиток сільських територій через розвиток кооперативного руху”

Проект в рамках *реагуючого компоненту* Програми FARM

(липень 2004 - березень 2005)

I. РЕЗЮМЕ ПРОЕКТУ

В рамках проекту "Розвиток сільських територій через розвиток кооперативного руху" було успішно проведено ряд навчань та семінарів в 5 пілотних районах. Семінари та навчання проводились з метою забезпечення сільських громад інформацією, яка б сприяла розвитку громадянського суспільства в сільській місцевості та залученню громадських організацій до розвитку законодавчої бази, що регулює підприємництво в сільській місцевості та сільськогосподарське виробництво. Проект здійснювався Фондом жіночих та молодіжних ініціатив (надалі Фонд) в Золотоноському р-ні Черкаської області.

При реалізації проекту Фонд тісно співпрацював з молочарським кооперативом в Золотоноському р-ні. Навчання сучасним методам виробництва якісного молока та надання знань у сфері маркетингу молочної продукції виявилось дуже корисним для виробників молока.

При реалізації проекту було застосовано метод „навчання тренерів”, при якому члени кооперативу в співробітництві із спеціалістами Фонду були залучені до проведення семінарів для інших громад в Черкаській області по темах, що стосувались кооперативного розвитку, молочного виробництва, розвитку підприємницької діяльності, особливо для жінок-підприємців. Близько 1000 чоловік в області були тим чи іншим чином залучені до навчальної діяльності або отримали інформацію по проекту.

„Інформаційні точки” було створено з метою розповсюдження інформації. Через ці „точки” всі зацікавлені мешканці громад могли зв'язатись із спеціалістами Фонду та отримати консультації по законодавчих питаннях, а також по питаннях, пов'язаних з розвитком бізнесу. Через ці „точки” також розповсюджували роздаткові матеріали по проекту.

В ході реалізації проекту були отримані уроки, результати яких керівництво Фонду планує застосовувати і в майбутньому:

- Розвиток кооперативного руху потребує підтримки з боку місцевих органів влади;
- Відсутність інформації, особливо ринкової інформації, представляє проблему в сільській місцевості;
- Члени сільських громад не мають практичного досвіду та навичок щодо початку та ведення власного бізнесу.

II. КОРОТКИЙ ОПИС ПРОЕКТУ

а. Вихідні положення

Золотоноський молочний кооператив було створено у 2001 році групою жінок на основі неформальної групи, яка здавала власне молоко на місцевий молокопереробний завод. Кооператив представляє типову модель молочарського кооперативу. Основна мета діяльності кооперативу – підвищення рівня прибутків сільського населення у восьми сільських громадах (п'ять районів). На сьогоднішній день кооператив налічує 126 членів, кількість яких поступово збільшується. Позитивний досвід Золотоноського кооперативу сприяв формуванню ініціативних груп в інших громадах, які обмірковують створення власних кооперативів. Кооператив не тільки надає допомогу своїм членам щодо виробництва та маркетингу молока, а й виступає вдалим прикладом громадської

організації в сільській місцевості. Важливо, щоб подібний позитивний досвід розповсюджувався і в інших районах Черкаської області, а також в сусідніх Полтавській та Кіровоградській областях, які є одними з основних виробників молока в Україні.

Даний проект спрямовано на розповсюдження досвіду та, таким чином, поліпшення ринкової інфраструктури в Черкаській області. Очікувані результати включали:

- Підвищення прибутків сільського населення;
- Підвищення рівня знань щодо виробництва молока мешканцями сільських громад;
- Надання доступу до ринкової інформації;
- Розвиток сільських громад.

Крім того, подібний проект сприяв розповсюдженню позитивного досвіду, заохочуючи одноосібників, які займаються виробництвом молока, до співпраці та об'єднання зусиль для загальної користі.

b. Цілі проекту

Загальна мета проекту полягала в розвитку громад через розвиток кооперативів в сільській місцевості. Проект мав наступні цілі:

Довгострокові цілі:

- Створення можливостей для підвищення рівня прибутків та зайнятості населення в сільській місцевості;
- Розвиток інформаційних джерел та підвищення інформованості сільського населення;
- Створення асоціації молочних кооперативів в області.

Короткострокові цілі:

- Розвиток молочного кооперативу та встановлення маркетингового ланцюга “виробник-споживач”;
- Забезпечення та розвиток ефективної діяльності кооперативу.

Досягнення цих цілей передбачалось через наступну діяльність:

- Навчання членів кооперативу по питаннях розвитку кооперативів
- Навчання членів кооперативу по питаннях маркетингу
- Розробка бізнес-планів для кооперативів
- Запровадження нових послуг кооперативом
- Навчання по запровадженню нових послуг (створення громадських пасовищ, штучне запліднення)
- Обговорення бізнес-планів із спеціалістами та членами кооперативів
- Підняття громадської обізнаності щодо кооперативного руху серед неформальних ініціативних груп
- Підготовка роздаткових матеріалів по проекту
- Проведення круглих столів, зв'язки із засобами масової інформації.

II. ДОСЯГНЕННЯ ПРОЕКТУ

a. Досягнення/результати

У 5 пілотних громадах Золотоноського району – Кропівня, Деньги, Дмитрівка, Антипівка, Домантово – було проведено ряд навчань та семінарів.

В ході реалізації проекту було проведено наступні семінари:

- Семінар по підвищенню продуктивності молочного виробництва
- Семінар по створенню громадських пасовищ
- Семінар для жінок-підприємців по питаннях розвитку бізнесу
- Семінар для жінок по законодавчих питаннях

В ході реалізації проекту було проведено наступні навчання:

- Навчання по розвитку кооперативів в сільській місцевості
- Навчання тренерів по створенню кооперативів в сільській місцевості
- Навчання по розробці бізнес-планів

Спеціалісти Фонду також організували та провели два круглі столи по обговоренню практичних питань бізнес-планування та створенню кооперативів в сільській місцевості.

В ході реалізації проекту були досягнуті наступні результати:

- Всі члени кооперативів прийняли участь в семінарах по кооперативному розвитку (разом з 35 новими членами загальна кількість членів кооперативів становила 161 чоловік); всі члени кооперативів приймали участь в семінарах по підвищенню продуктивності виробництва молока; штучному заплідненню; створенню громадських пасовищ та отримали теоретичні знання та практичні навички по цих питаннях.
- Окрім членів кооперативів, члени сільських громад (сел) також прийняли участь в навчанні по кооперативному розвитку. Члени сільських громад отримали консультації по питаннях діяльності кооперативів та членства в кооперативах через „інформаційні точки”, які працювали в сільських громадах. Загалом під час реалізації проекту спеціалістами фонду було надано близько 1000 консультацій; загальна кількість членів сільських громад, які отримали консультації склала 530 чоловік.
- На початку реалізації проекту кількість членів кооперативів складала 126 чоловік. Наприкінці проекту ця кількість збільшилась до 161 чоловік - на 35 чоловік (27%).
- В ході реалізації проекту 40 чоловік висловили бажання співпрацювати з фондом в майбутньому в якості тренерів на семінарах в інших районах та областях. Ці 40 чоловік стали ініціаторами створення нових кооперативів.
- В ході реалізації проекту було запроваджено ряд ініціатив по проведенню контролю якості молока та штучному заплідненню.
- Розробка бізнес-планів для кооперативів стала наступним кроком до більш ефективного маркетингу молока. В результаті домовленості з молокозаводом та підвищенням закупівельних цін на молоко члени кооперативів збільшили свій особистий прибуток.
- Усі члени кооперативів та члени сільських громад пройшли навчання по підвищенню продуктивності виробництва молока. Згідно домовленості з молокозаводом все здане молоко має проходити контроль на якість, що вимагає від членів кооперативу наступних кроків по підвищенню якості молока.
- Навчальні матеріали були розроблені для всіх семінарів та надані учасникам семінарів, членам сільських громад та представникам сільських рад.
- Фонд також організував семінари по обміну досвідом в громадах на прохання одноосібників, які виявили інтерес до діяльності проекту.
- Два круглі столи відвідали 89 чоловік, які отримали змогу обговорити питання, пов'язані із розвитком кооперативів в сільській місцевості.
- Інформаційні „точки” продовжують свою роботу в селах. Вони працюють 4-5 раз на тиждень та збирають запити із запитаннями для консультантів. Інформація в ці „точки” надається на регулярній основі. Інші громади також зацікавлені у створенні таких „інформаційних точок”.

- Діяльність кооперативу було зосереджено на промоції кооперативної ідеї в районі; в результаті членство в кооперативі збільшилось та з'явилося 3 нові кооперативи. Діалог було встановлено з представниками сільських рад та районних органів влади. Більшість голів сільських рад з пілотних громад отримали додаткову інформацію щодо кооперативного розвитку та підтримують ідею створення кооперативів в своїх громадах.

III. ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПРОЕКТУ

Фонд планує залучати до своєї діяльності мешканців інших районів з метою створення кооперативів та укладання угоди з молокозаводами. Також планується розвивати штучне запліднення та надавати ветеринарні послуги.

Планується продовжувати надавати інформацію через існуючі джерела, а також видавати інформаційний бюлетень, який кооператив зможе розповсюджувати за помірну платню збільшуючи таким чином свій прибуток. Керівництво Фонду сподівається, що інформаційні „точки” стануть осередками фонду на місцях.

В результаті проекту кількість членів кооперативу збільшилась на 35 чоловік. Три нові кооперативи проходять через процес реєстрації. Нові кооперативи складатимуться з 20-35 чоловік, переважно жінок.

IV. КОМЕНТАРІ

Проект *"Розвиток сільських територій через розвиток кооперативного руху "* було успішно реалізовано Фондом жіночих та молодіжних ініціатив. Як показав проект, молочні кооперативи можуть бути ефективним механізмом поліпшення життя сільського населення через підняття рівня доходів сільських мешканців та утворення нових робочих місць. Проект також показав, що в сільській місцевості є нестача інформації, особливо ринкової інформації, що представляє одну з основних проблем, з якими зіткаються сільські громади.

Фонд планує продовжити свою діяльність, розпочату в ході проекту, з метою розвитку громадянського суспільства в сільській місцевості через розвиток сільських громад.